

Télika

Diákélet

Tudomány

Kultúra

Egyházi körkép

1517 2017

Reformáció

Meghívás	3
<u>Áhítat</u>	
Úton Istennel	4
<u>Diákélet</u>	
Időutazás: a kezdetek	5
Falakon belül - Interjú Dr. Literáty Zoltánnal	8
<u>Tudomány</u>	
A Reformáció, mint ünnep	11
<u>Kultúra</u>	
Kármel hegyi ikon	13
#coolTúra	14
Szanazug	16
<u>Egyházi körkép</u>	
„Nyitottság Istenre és a körülöttünk lévőkre”	
Interjú Dr. Zsengellér Józseffel	17
„Földi mennyország” „Ezek a mai fiatalok”	
szervezeti körkép 3.rész	21
Interjú Dr. Szűcs Ferencsel	23
Kitekintő - Bibliodráma:	
a bibliai szöveg megelevenedésének csodája a csoportban	26
Keresztrejtvény teológus módra	28

Meghívás

Kedves Olvasóink!

„Az ünnep az élet rangja, felsőbb értelme. Készülj föl reá, testben és lélekben”– írja Márai Sándor a Füveskönyvben.

Minden Téka kiadvány megjelenése ünnep, hiszen egy negyedéves munkafolyamat gyümölcsét vehetjük kezünkbe. A mostani számunk különösen gazdag ünnepi tartalmakban: 2017 a reformáció 500. évfordulója, amely természetesen meghatározó pontja a következő oldalaknak. Újságunk is jubilál, tizedik születésnapunkat ünnepeljük ebben a tanévben. Így e kapcsán se maradunk érdekességek nélkül: néhány gondolatot, benyomást, rövid összegzést találhattok a valamikori és jelenlegi Téka csapattagoktól, múlttól, jelenről, jövőről.

A fent idézett gondolatot így folytatja Márai: *„Az élet elhoz másféle, láthatatlan ünnepeket is. Ilyenkor felejtés el mindent, figyelj az ünnepre”*.

Láthatatlan ünnep az, amit a lelkünkkel érzékelünk. Ilyenkor valamilyen megmagyarázhatatlan melegség tölti el a szívünket. Ilyen érzés lehet az is, amikor egy írásban - legyen az vers, interjú, áhítat, novella vagy tudományos értekezés - egészen közletről megérezhetjük Isten végtelen szeretetét és megtartó kegyelmét. E mostani szám bővelkedik ilyen lelki ünnepekben.

Fogadjátok szeretettel és ünnepeljete velünk!

Meghívással a Szerkesztők: Mihályiné Zoltán Tímea és Bogyó Zsófia

Úton Istennel

„Azokban a napokban kezdett Keresztelő János prédikálni Júdea pusztájában: Térjete meg, mert elközelített a mennyek országa!” -Mt 3,1

„Ettől fogva kezdte Jézus hirdetni: Térjete meg, mert elközelített a mennyek országa.” -Mt 4,17

„Mikor Urunk és Mesterünk azt mondta: Térjete meg! - azt akarta, hogy a hívek egész élete bűnbánatra térés legyen”

A reformáció évében járunk. Még ha azt, hogy 1517. október 31-én Luther Márton valóban kiszögezte 95 tételét a wittenbergi vártemplom kapujára nem is tudjuk hitelt érdemlően igazolni, de az tény, hogy a fél évezred ezelőtti egyházreform indító dokumentuma a 95 tétel volt. A tételek közül is az első, a fentebb idézet sor: egy evangéliumi utalás, megtérésre, Istenhez fordulásra hívó szó. Ez a reformáció első kiáltása. A nagy útkészítő, Keresztelő János ajkán hangoznak el először ezek a szavak az evangéliumban. A reformáció is útkészítés kívánt lenni. A kor egyházának jelzőtábláit követők nem oda jutottak, ahova kellett volna. Csalódás és kiábrándulás, sőt kiégettség, túlhangolt büntudat, egy irgalmatlan Isten nyomasztó terhe lett az övék. A jelzőtáblák mindig csak egy kicsit módosultak, végül már egészen máshova vezettek. Ajándék helyett jutalom. Kegyelem helyett érdem. A megváltottság felszabadultsága helyett büntudatos szorongás. Igaz istenfélelem helyett istenrettegés. Ezek lettek az új végállomások. A Lélek azonban egyeseket arra indí-

tott, hogy az eltájolt útjelzők helyett magára az iránytűre találjanak rá. Ez alapján pedig újratájolták az a jelzőtáblákat, megtisztították a gaz benőtteösi ösvényeket, sőt kipótolták a hiányzó kockaköveket is.

A reformáció évében járunk. Útkészítés ma is kell. Örök emberi önelégültségünk, gőgünk és modern bűneink, kényelemközpontúságunk, közönyünk és pongyolaságunk ma is megronthatja irányérzékünket. Az iránytű ma is ugyanaz. Hozzá igazítjuk-e magunkat, újratájoljuk-e folyamatosan irányunkat? Leporoljuk és újrafestjük-e 500 évvel ezelőtt megtalált tábláinkat?

A reformáció évében járunk. Belőled lesz-e útkészítő? Te a jó irányba tartasz-e? A kulcskérdés ugyanaz, mint 500 éve. Meghallod-e az Isten hozzátérésre hívó szavát? Kezedbe veszed-e az iránytűt? Adsz-e esélyt annak, hogy meglásd benne milyen irányba mentél eddig és merre kellene tovább menned? Rádöbbensz-e arra, hogy az út, maga a végcél? Jézus Krisztus. Felé készíted az utat. De már az útkészítés is azt jelenti, hogy az úton jársz. Sőt, ha ráléptél az útra, meg is érkeztél. Ámen.

Dr. Lányi Gábor

Időutazás: a kezdetek

10 éves a Protestáns Téka! Előző számunkban Időutazás címmel a kezdetekről olvashattunk, s most az újraindulás óta szolgálatot tevők szólnak meg, milyen a Téka jelene. Mi foglalkoztatja őket, miért szeretnek szolgálni, milyen elképzelésük van.

Nem tudok másként, mint mérhetetlenül nagy ámulattal és hálával tekinteni a Protestáns Téka 2015-ben való szervezett újraindulása óta megtett útra. 2015-ben a Dunamelléki Református Egyházkerület felé az akkori főszerkesztőtársammal, Masri Mona Aisha-val egy rövid és hosszabb távú víziót kommunikáltunk. Akkor még vízió volt, egy álmom, és Istent illeti egyedül a dicséret, hogy 2017-re nemcsak egy álmom, hanem jelenvalóság, hogy a diákújság működik, érdeklődésnek örvend, igény van rá. Sőt! Isten arra is gondot visel, hogy munkatársakat, lelkes szolgálókat küld folyamatosan ebbe a szolgálatba. Legyen szó egy-egy ötlet adásáról, cikk megírásáról, interjúkészítéséről, valamilyen koordinátori feladat ellátásáról, arculattervezésről, tördelésről, lektorálásról... A Téka megjelenésén nem egy szorgos kéz munkálkodik.

De mi is történik a színpalak mögött? Mit miért teszünk? A tavalyi Erőmerítő plakátunkon ez a mottó szerepelt: több mint néhány betű. Ez a mondat valóban kifejezi azt a küldetést, amelyet megélünk és képviselünk az újság újraszervezése kapcsán. Hiszem, hogy egy újrain-

dulás során az elsődleges feladat egy jó csapat kovácsolása és építése, és ha már megadatott egy lelkes szolgáló közeg, egy erős mag, akkor indul útjára a csírázás, a növekedés. Mindezek után kezdődhet a minőségi, szakmai fejlődés. Azt is hiszem, hogy a Téka nemcsak a munkatársak életére gyakorol hatást. Egy komoly jégtörő szerepe van a teológusközösségben, és tanár-diák viszonyrendszerben egyaránt: hogy összejöjjünk, hogy találkozzunk, hogy ne menjünk el egymás mellett. Arról nem is beszélve, milyen összekovácsoló ereje van annak, hogy van valami, ami közösen a miénk: mi alakítjuk, nekünk szól, rólunk szól. Hosszabb távú tervünk pedig a gyülekezetek felé való nyitás. Remélem, nem csak én érzem, hogy valami elkezdődött. Azzal a reménységgel végezzük ezt a szolgálatot, hogy évek múltán is lesz folytatás, lesz gyümölcsözés.

Bogyó Zsófia

Idén januárban kerültem a Téka csapatába, az újság egyik szerkesztőjeként. Azt gondolom, hogy mint minden fontos évforduló, jelen esetben ez a tíz éves jubileum is kiváló alkalmat biztosíthat arra, hogy a múlt fényében, de a jelenre koncentrálnak, ugyanakkor a jövőre tekintve gondolkodjunk és ötleteljünk. Szeretném, ha megmaradna az a fajta előremutató nyitottság és tartalmi igényesség, ami eddig is jellemezte a Tékát, és jó lenne, ha olyan új dolgokat is tudnánk kínálni, ami a lehető legtöbb ember szá-

mára érdekes és építőjelleű, legyen szó akár interjúról, tudósításról, vagy programajánlóról. Ez egy csapatjáték, ahol mindenkinek megvan a maga feladata, és nagyon örülök, hogy egy olyan teamnek lehetek a tagja, ahol a kölcsönös tiszteletnek és megbecsülésnek köszönhetően a közös munkánk terméke igazi és értékes együttgondolkodás eredménye. Úgy érzem, hogy mindnyájan fontosnak tartjuk a pontos, átfogó és minőségi tájékoztatást. Bennem is ez a vágy dolgozik, és bízom benne, hogy ezt tükrözi a jelenlegi példány is.

Mihályiné Zoltán Tímea

Michel de Montaigne francia író és filozófus, amikor eltűnődött La Boete iránti érzéseiről, így fogalmazott: „Barátok voltunk... Mert ő volt ő, s mert én voltam én.” Elsőre furának tűnhet ez az idézet, itt, a Téka születésnapját ünneplő fejezetben. Viszont, amikor én a folyóirat újraindítására gondolok, nem a cikkek, a tördelés vagy a borító stílusának megválasztása jut eszembe. Ezek pusztán eredmények, egy olyan barátság természetes következményei, ami az együttműködés során próbára tétetett, és mint ahogy ezt az elkészült példányok is mutatják, megerősödött. Fontos látni, hogy a Téka-ban az érték az a szellemiség, amit tükröz. Zsófi-val nem mindig értettünk egyet, ízlésünk nem mindig egyezett, és épp ez a különbözőség segített minket abban, hogy az általatok fellelt füzetben minél többen rátaláljatok magatokra, olyan cikkekre, melyek érdekelnek és hatást gyakorolnak rátok. Ugyanakkor ez elő-

segíthette, hogy meglássátok mindazt, ami társaitokat izgatja. Erre találtuk ki többek között a négy rovatot, vagy az állandó témaköröket. Jelenleg úgy látom, amíg olyan szerkesztők és munkatársak munkálkodnak a folyóiraton, akik a fenti idézet nyomán gondolkodnak, és keresik a „más” személyiségben is a barátot, addig közösségi célt fog szolgálni a Téka.

Masri Mona Aisha

Szeretek a TÉKA csapatában dolgozni, mert egy nagyon jó hangulatú csapat. A szerkesztőség tagjai kreatívak, lelkesek, és ezzel engem is inspirálnak. Ami nekem különösen örömet okoz, hogy soha nem feladatom valakinek a konkrét elképzelését robotként megvalósítanom, hanem mindig közösen, egymást meghallgatva jutunk el a kész verzióig. Egymásra támaszkodva dolgozunk, és megbecsüljük egymás munkáját. Remek érzés a munka végén kézbe venni azt a kiadványt, amelybe sok lelkes ember sok munkaórát fektetett.

Török László

Azt hiszem, hogy a legjobban úgy tudnám megfogalmazni, mit kaptam az újságtól az alatt a félév alatt, amíg szerkesztője lehettem, ha felsorolom. A legfontosabb, hogy szoros barátságokat adott, amelyek nem csak felületes munkabarátságok, hanem az igazi, a bajban is megkereshetem őket barátságok. Másodszor a türelmet adta nekem a Téka. Sajnos sohasem volt erősségem, de itt, félév alatt megtanultam, hogy a türelem valóban rózsát, vagy jelen esetben újságot terem! Aztán kaptam egy kis önismeretet is, hiszen rájöttem, hogy mire vagyok képes – amelyekről eddig nem is sejtettem, hogy megvan bennem- , vagy éppen mi az, amiben segítségre szorulok. Valóban megéreztem a határidő jelentését, főleg, hogy most a másik oldalon álltam, és én adtam ki ezeket. Így próbálom a teendőimet azóta nem az utolsó pillanatra hagyni, és több-kevesebb sikerrel be is tartom! Az újság megmutatta továbbá azt is, hogy kis emberek, nagy akaraterővel és szeretettel, sok mindent elérhetnek! Ez pedig reményt adott ahhoz, hogy ne adjam fel az álmomat, a világ lehet szebb hely, és ezért a legkisebbek, akár én is tudok tenni! Köszönöm ezt a Tékának és a csapatnak, akik mögöttem álltak, és akik azóta is mellettem állnak!

Varga Fanni (II. évfolyam)

„Te, Zsófi! Úgy látszik, hogy ők értenek hozzá.” – ezzel a mondattal kezdődött a tékás pályafutásom Török Lacival együtt. Még általános iskolában tanultam kiadványt szerkeszteni, később gimnáziumi éveim alatt, ha nem is a ki-

advány tördelést, de dokumentum szerkesztési ismereteimet sikerült mélyíteni. Amikor beiratkoztam a Teológiára, úgy gondoltam, hogy egy ideig biztosan nem kell a monitor előtt görnyednem, és a bekezdésekkel bajlódnom. Hála Istennek ez nem így lett. Örülök, hogy a Téka csapatának tagja lehetek.

Mit csinál egy tördelő? Én vagyok az első, aki egyben látja a Tékát, persze először még csak digitálisan. A főszerkesztők koncepciójának megfelelően egymás után beillesztem a cikkeket egy kiadványszerkesztő programba, valamint képekkel egészítem ki. Ha egy-egy sortörésnél rosszul van a szótagolás vagy összefolytak a betűk, vagy a kép belelóg a szövegbe akkor engem, vagyis a programot, és a figyelmetlenségemet okolhatjátok. Jó látni azt, amikor egy üres szerkesztői felületből pár nap leforgása alatt egy kész újság lesz, amivel örömet tudunk okozni nektek.

Czikó Györgyi

A Téka Csapata

Falakon belül

Interjú Dr. Literáty Zoltánnal

Kedves Olvasó!

Az Falakon belül rovatban ezúttal Literáty Zoltán tanár úr gondolatait olvashatjuk a Hittudományi karon folyó munkáról, a diákságról, és arról, hogy számára mi a fontos az oktatás során. Bepillantást nyerhetünk általa egy olyan világba, ahol a katedra és a szószék egyaránt fontos szerepet játszanak.

Mi az, ami fontos számodra az oktatásban?

Először is köszönöm a felkérést, megtisztelő számomra. Másodszer a témával kapcsolatban úgy érzem, hogy a mögöttem lévő 14 évnyi oktatási tapasztalat soknak nem mondható, ezért a válaszaim hiányosságait kérem, hogy az olvasó ennek tudja be.

Hogy mi a fontos számomra az oktatásban? Válaszomat három pontban (☺) tudom összefoglalni.

Kezdem a legszemélyesebb részével, azaz magammal mint **okozattal**. Szeretem a teológiát mint tudományt, és szeretem a teológiát mint intézményt is. Ezt a kettőt nagyon fontosnak tartom. Ugyan nem tudom, milyen lenne, ha nem szeretném őket, de azt gondolom, hogy akkor nem is csinálnám. Istennek olyan ajándéka ez számomra, ahol a munka nem csak verejték és kínlódás, hanem áldás is egyszerre. Áldás, hogy magam is tanulási folyamatban lehetek, akár a teológia tudományáról van szó, akár saját személyiségemről, és áldás az is, ha láthatok gyümölcsöket.

Folytatom a jelen **folyamatával**. Gyakorlatias (másképpen szólva: problémamegoldó) személyiség lévén külön öröm számomra, hogy a gyakorlati teológiával foglalkozhatok. Azaz a gyakorlati teológiát kihívásnak tartom, és szeretem a kihívásokat. Fontos számomra, hogy ebben a tudományágban benne van a mozgás, az esemény, a történés. Az egész teológia dina-

mikussá, jelenné/jelenséggé válik ebben a folyamatban, és fordítva, az egész gyakorlatunk teológiává. Ez az oda-vissza való mozgás meghatároz engem mint oktatót, és mint lelkipásztort is.

És a **célok** között fontosnak tartom az előzőeket, hogy a hallgatók szeressék meg a teológiát és fedezzék fel benne a dinamikát, ahol a SZÓ történni kezd, ahol a Krisztus esemény jelené válik, a teológia mozgásba lendül, és az élet ezáltal gazdagabbá lesz. Hogy ezt a célt tanárként hogyan lehet elérni? Nos, ezt tanulom 14 év óta, s ez az idő, úgy érzem, meglehetősen kevésnek bizonyult.

Említetted a lelkipásztorságot is. Hogyan tudod a teológiai oktatást és a gyülekezeti lelkipásztorságot együtt csinálni?

Nos, a kérdés dialektikus, azaz az idő szempontból valóban lényeges: vagy-vagy. Hogyan fér bele két teljes értékű munka 24 órába? Én ezt úgy tudom megoldani, hogy magamtól veszem el (pl. éjszakák, hétvégék, nyári időszak) és bizonyos értelemben – sajnos – a családomtól is.

De véleményem szerint ez a kérdés egy másik szempontból is megközelíthető, az is-is szempontjából. Lehet-e úgy tekinteni a lelkipásztori szolgálatra az esetemben, ami kiegészíti a gyakorlati teológiai oktatást? Azt gondolom, hogy lehet. Az ok pedig egyszerű: mivel hallgatóinkat nagy százalékban lelkipásztori feladatokra készítjük fel, így a lelkipásztori praxisom hátrányt nem jelenthet. Idén például lelkipásztori kapcsolataimnak köszönhetően került megszervezésre a Lelkipásztori létforma szeminárium, ami eddig: a visszajelzések alapján, és a magam igényei szerint is, nagyon beváltotta a hozzá fűzött reményeket. Arról nem is beszélve, hogy a meghívott előadóink olyan teológus ifjúsággal találkoznak, akik komoly hivatástudattal rendelkeznek, nyitottak, érdeklődők. Ez például

hídépítés is a teológiai képzés és az egyház között, amit fontosnak tartok, és örülök, hogy ha kicsi is, de szerepem lehet benne.

Milyennek látod a képzést?

Nincs teljes rálátásom a teljes képzésre, és sajnos nem fordítok elég időt arra, hogy a tanártársaimmal átbeszéljem az ő koncepciójukat. Persze a diákok visszajelzései engem is elérnek, bár jobb szeretem azokat hallani, amelyek rám vonatkoznak és az én óráimat illetik.

Először is hasznosnak tartom, hogy megalapozott teológiai képzést kapnak a karunkon tanuló hallgatók. Ezen alapok nélkül nem lehetne tovább építkezni, pl. nem lehetne jól prédikálni sem. Egyetértek Barth Károllyal, aki így kezdi Homiletikáját: „az egész teológia az igehirdetésért van.” De ez fordítva is igaz: teológia nélkül nincs igehirdetés. Jó, ha erre minél hamarabb mindenki ráeszmél. Karunkon, úgy gondolom, ehhez az eszméléshez minden adva van.

Emellett gyakorlati teológiát tanítóként örülök, hogy a homiletika oktatását és gyakorlását fontosnak tartja karunk és elegendő óraszámmal biztosítja is azt. Bár néha örülnék még egy kis plusz lehetőségnek. Így vezettem be három éve a Prédikációírás ABC-je kötelezően választható szemináriumot, amely szervesen illeszkedik a Homiletika 1 előadássorozathoz. Ezt a tanegységet elsősorban az első évfolyamnak hirdetem meg, s szinte teljes egészében fel is veszik, így

a gyakorlati homiletika oktatása heti 45 perc helyett máris 135 percre bővül, ami nagy könnyebbség nekem. A döntés oka az volt, hogy éveken át azt láttuk Nagy István kollégámmal együtt, hogy a homiletika kollokviumon általában jeles osztályzatok születtek, ugyanakkor a következő esztendőben a homiletikai gyakorlaton pedig nem sikerültek a prédikációk. Azaz gond volt az elmélet gyakorlatba való átültetésének folyamatával. Ezt igyekszik most pótolni például a megnevezett szeminárium. Nagy öröm látni a fejlődést az első évfolyamosok esetében. Például: egy októberi és egy márciusi prédikáció összehasonlításakor. (Konkrét példákkal rendelkezem ezekre nézve.) Ilyenkor visszaigazolódni látom a gyakorlatra helyezett hangsúly fontosságát.

Annak is örülök, hogy a 7. és a 10-11. féléveken található gyakorlati idő lehetőséget ad arra, hogy az elsajátított teológiát a hétköznapi élet szintjén is láthassák, sőt szintetizálják a teológus hallgatók. Ezek nagy előrelépések a 20 évvel ezelőtti teológiai oktatáshoz képest.

A reformáció kimondta, hogy a teológia nem lehet spekulatív tudomány, vagyis a teológia hasznos, azaz alkalmazható az ember életére nézve. Jelenleg a teológiai tudás alkalmazásának az ideje 2017. Jövőre pedig 2018 lesz, és így tovább, de –szimbolikusan fogalmazva – semmiképpen sem a tavalyi esztendő. A legjobb oktatás az, ami erre a jelenidejűsége készíti fel. Minden erőnkkel ezért kell dolgoznunk, hogy a reformátori teológia jelen idejű legyen. Így teszek például kísérletet a homiletikai oktatásban az ún. „médiás” prédikáció begyakorlására, aminek az eredményei lenyűgözőek tudnak lenni. Hálás dolog látni a diákokban is erre a jelenidejűsége való fogékonyságot.

Ha mindenképpen meg kellene neveznem továbblépési lehetőségeket is, akkor azt mondanám, hogy a rendszer fókuszálhatna még több célra. Képzésünk viszonylag egysíkú. Itt a parókus lelkipásztorságra való képzést értem. Ez azért nem okoz nagy gondot, mert, ahogyan mondtam, hallgatóink többsége néhány éven

belül egy parókián találja magát. De megeshet olyan is, hogy valaki nem kerül parókiára, magyarul nem gyülekezeti lelkész lesz, mert ott még nincs pl. parókia, ahol éppen gyülekezetet fog alapítani. Vagy, mert intézményi lelkész lesz stb. Egyfajta specializálódást tartanék hasznosnak, ami az általános képzés mellett a nem parókus lelkészségre készülőköt is kiképezné a rájuk váró feladatokra.

Továbbá, ha a homiletikai gyakorlatokra gondolok, hasznosabbnak tartom a kiscsoportban való foglalkozásokat (maximum 8 főig). Nagy Istvánnal néhány éve megosztottuk a nagyobb évfolyamokat a minőség szempontjából. Tavaly volt egy 8 fős évfolyamom és a velük szerzett tapasztalat is igazolja a tézisemet. El tudnám képzelni, hogy Budapesten vagy környékén szolgáló református, rendszeresen prédikáló lelképásztorok is helyt kapnak a gyakorlatok vezetésében. Ennek minden előnyével együtt az egyház és a teológiai képzés közötti hidat is meg tudnánk kicsit erősíteni.

Már másodszor említéd ezt a képet. Ilyen fontosnak látod az egyház és a teológiai képzés szoros kapcsolatát?

Talán a legfontosabbnak az egész képzés szempontjából. Úgy látom, hogy a személyi adottságok ma egy gyülekezet élén többet számítanak minden másnál. Ezért nagyon fontos, hogy 5, 10 vagy 20 év múlva kik lesznek a gyülekezetek vezetői. S ebben a közegyháznak nagy szerepe kell legyen. Hogy meghatározza pl. azt a lelkészképet, amit elvár a teológia intézményétől. (Többek között: hogy a leendő lelkészek erős elhivatottsággal rendelkezzenek, vagy legyen missziói látásuk, vagy legyenek felkészítve a jelen kihívásaira, vagy legyenek jó lelkigondozók, vagy menedzserek... stb.)

Azt gondolom, hogy a felvételi rendszerben (alkalmassági) és a hivatáskövetésben is (minősítés) komoly szerepet kellene vállalnia gyülekezeti, megyei vagy akár kerületi szinten. S természetesen nincs minőség áldozatvállalás nélkül, ennek a feltételeit is át kellene gondol-

ni. Úgy érzem, hogy a teológia intézménye a közös felelősségben partner ma is és az lenne a jövőben is, hiszen a célunk egy: alkalmas lelkészek kerüljenek a gyülekezetek élére.

Milyennek látod a teológus hallgatókat?

Szerethetőknek és értékeseknek.

Bővebben?

Sokfélék vagytok, ezért sokféle tapasztalatom is van.

Nagyon értékelem a diákokban, hogy belső hivatástudatuk van olyan erős, hogy nem adják fel az első éveken a teológiai ismeretek megszerzéséhez szükséges kemény munkát. Szeretem a nyitottságukat és a vitaképességüket. Erősnek látom az igazságérzetüket. Néha úgy érzem, hogy mélyülniük kell még a tudományokkal szembeni alázatban. Szeretem a közvetlenségüket, és azt is, hogy hajlandóak még velem, lassan-lassan ősz emberrel tegeződni. Felnőttként tekintek rájuk, ezért néha nem könnyű mit kezdenem egy-egy illetlen viselkedéssel (pl. hiszti), de ilyenkor azzal nyugtatom magam, hogy legalább el merte – ki merte „így” – mondani, amelyet a felém való rejtett bizalom jelének veszek (pl. hogy nem torlom meg a viselkedését).

És egy bölcs zsidó mondással zárom, amit én is úgy hallottam: sokat tanultam a mestereimtől, de még többet a diákjaimtól.

Hát ilyennek látlak Titeket, a nagy szavakon túl Isten választottjainak, akikkel most együtt dolgozhatok, és ezért nagyon hálás vagyok.

Köszönjük az őszinte gondolatokat! Az Olvasók nevében is kívánom, hogy minden köztünk és a gyülekezetben végzett szolgálatotod egyaránt Isten áldása kísérje és segítse továbbra is!

Gulyás Dóra

A reformáció, mint ünnep

Október 31-ét a protestáns egyházak nagy családja világszerte ünnepli. Ebben az egyetlen napban látjuk kifejeződni mindazt, ami a reformációhoz vezetett és a reformációban történt. 1517. október 31. egyrésztől és jelképesen betetőződés, másrésztől pedig kiindulópont. Kon-firmandusainknak azt tanítjuk, hogy ez a nap egyházi naptárunk, liturgikus esztendőnk egyetlen nem üdvtörténeti ünnepe.

A reformáció ünneplésének gyökerei több évszázadra nyúlnak vissza, a kerek évfordulók (1617, 1817, 1917) magukkal hozták a nagyobb szabású emlékezés igényét. Az évenként visszatérő ünnepszentelési gyakorlat csupán a 19. század második felében kezdett lassanként elterjedni. Egyes német egyházi rendtartásokból tudjuk, hogy a német reformátor születése (november 10.) vagy halála napján (február 18.), esetlegesen június 25-én, az Ágostai Hitvallás 1530. évi átadásának évfordulóján emlékeztek meg a gyülekezetek a reformációról. 1667-ben, II. János György szász választófejedeleme uralkodása idejében rendelte el a fejedelemség egyháztanácsa, hogy a 95 tétel kiszövezésének, közhírré tételének 150. évfordulóját október 31-én kell megünnepelni. A szokás egyre terjedt, az egyházújítás kétszázadik jubileumát egyre több helyen, a háromszázadikat pedig már Európaszerte ünnepezték lutheránusok és reformátusok egyaránt október utolsó vagy november első napjaiban, ill. november első vasárnapján (Reformationssonntag).

Tóth Ferenc (1768-1844), a magyar református gyakorlati teológia atyja 1810-ben megjelent könyvében még arról számolt be, hogy Magyarországon nem ünneplik a reformációt évente, mint más országokban.

A reformáció háromszáz éves örömmünnepét hazánkban is megtartották, az egyházkerületek maguk rendelték el gyülekezeteik számára a közös megemlékezést, miután I. Ferenc király 1817. augusztus 26-án engedélyezte

az ünnepi év megtartását. A református gyülekezetek Advent második vasárnapján, 1817. december 7-én tartották meg ünnepi istentiszteleteiket, ezekről több forrás fenn is maradt. A Dunamelléki egyházkerület 1862. októberi ülésén rendelte el, hogy a reformáció ünnepe mindig október utolsó vasárnapján ünnepeljék meg a gyülekezetek. Szintén az egyházkerület 1864. májusi közgyűlésén, Kálvin halálának háromszázadik évfordulóján, Török Pál püspöksége és Dobos János főjegyzősége idejében arról emlékeztek meg, hogy a hogy a svájci reformátusok a reformációt a Pünkösöd utáni vasárnap ünneplik, „mivel ott a reformációt a Pünkösöd folytatásának, a második Pünkösödnek tekintik.” A 19. század végétől jelennek meg adatok arra nézve, hogy reformáció ünnepehez úrvacsoraosztást is kapcsolnak.

A reformáció himnuszává lett Luther-ének, az Erős vár a mi Istenünk ugyan magyar szöveggel korai énekeskönyveinkben a Zsolt 46 parafrazisaként szerepel, de a korál értelem-szerűen akkoriban nem kapcsolódhatott a reformáció ünnepnapjához. Az Eperjesi Graduál (1635) szerint Nagyböjt első vasárnapjának énekeként használták.

A homiletikai tankönyvek közül a 19. században egyedül csak Kun Bertalan (1855) említi meg a reformáció ünnepe (A reformáció emlékbeszéde), mint kazuális alkalmat. A tankönyv leginkább egy német szerző (Hüffel) művének az átvétele, így nem véletlen, hogy Kun a következőket írja: „Kár, hogy nálunk nincs ez az innep rendszeresítve.”

A 20. század elején jelent meg Kovács Albert Homiletika (1904) tankönyve, amelyben már a következőket olvashatjuk: „A reformatiónak háromszázados évfordulóját az egész protestáns világ nagy ünneppel ülte meg s azóta mindig általánosabb szokássá válik október 31-én, vagy a hozzá legközelebb eső vasárnapon reformatio ünnepe tartani.”

Csiky Lajos (1914) a reformációs prédikáció elkészítésére nézve már gyakorlati tanácsot is ad, miszerint „az nem állhat pusztán abból, hogy elbeszéljük az 1517. október 31-ediki nagy történelmi eseményt, hanem ezt a szövegünk gyanánt választott istenige világításába kell helyezni, vagy az abban foglalt igazság megérzésére és megerősítésére kell felhasználnunk.”

Ravasz László (1915) rámutat az ünneppel kapcsolatos problémákra is: „A reformáció évfordulójánál nem az a fontos, hogy mikor ünnepeljük, mert a legjobb az volna, ha minden nemzet, sőt minden nagyobb protestáns közösség külön reformációs emléknapot tudna ünnepelni; hanem az, hogy tényleg legyen ilyen emléknap és azt ünnepelje meg a gyülekezet, mert az valóban fájdalmas, hogy mennyire közömbös és mennyire tájékozatlan – hiszen ez a két dolog egy – a magyar kálvinista nép anyaszentegyházának nagy emlékeivel szemben.”

A reformációs prédikáció témája csak az „Ige tisztasága, az evangélium világossága, Is-ten kegyelmének megnyilatkozása” lehet Tóth Endre (1935) szerint, míg Czegléd Sándor (1971) arra figyelmeztet, hogy „jobb, ha önvizsgálatot tartunk az ecclesia semper reformari debet értelmében és a reformáció bizonyágtételének kardinális igazságaira tesszük a hangsúlyt.”

Boross Géza (1988) hosszan értekezik arról, hogy milyen hibákat lehet elkövetni egy reformációs prédikáció elkészítésekor, majd végül megállapítja, hogy az erre az alkalomra írt prédikáció nem lehet más, mint „kegyelem prédikáció”. Locus classicusként a 2Kor 4,15-öt ajánlja, mert ebben megtalálható: „1. a kegyelem, 2. a hálaadás és 3. a Soli Deo Gloria”.

„El kell mondanunk Isten gondviselését magyar református egyházunkra. Az egyház-hoz tartozni kiváltság, feladat, boldogság” – fogalmazza meg könyvében a reformáció üzenetét Szőnyi György (1993), míg id. Fekete Károly (1993) gyakorlati tanácsot is ad az ünnep meg-

tartására: „Ahol mód van rá vagy már eddig is szokásban volt, ott a reformációs emléknapot tartjuk közösen, felváltva egymás templomában az evangélikusokkal.” Az ezen az ünnepen elhangzott prédikáció „nagy alkalom az önvizsgálatra és arra, hogy a reformáció nagy igazságait igyekezzünk mai nyelven, korszerűen megfogalmazni.”

Dr. Pap Ferenc és Dr. Szetey Szabolcs

Felhasznált irodalom:

- Bieritz, K.-H.: Das Kirchenjahr, Feste, Gedenk- und Feiertage in Geschichte und Gegenwart, München, 1920.;
 Boross Géza: Homiletika. Budapest, 1988.;
 Czegléd Sándor: A homiletika vázlatja. Debrecen, 1971.;
 Csiky Lajos: Egyházszonoklattan. Nagybánya, 1914.;
 Fekete Károly: Homiletika. Debrecen, 1993.;
 Kovács Albert: Homiletika vagy egyházi ékesszólásban. Budapest, 1904.;
 Kun Bertalan: Egyházi szónoklattan. Használható minden hitfelekezeti különösen protestáns lelkészek által. Miskolc, 1855.;
 Pap Ferenc: Az egyházi év. Budapest, 2016.;
 Ravasz László: A gyülekezeti igehirdetés elmélete (Homiletika). Pápa, 1915.;
 Szetey Szabolcs: Adatok a magyar református prédikációs gyakorlat újraértékeléséhez 1784-1878 között. Budapest, 2016.;
 Szőnyi György: Felkészülés az igehirdetésre. Homiletika II. Sárospatak, [1993.];
 Tóth Endre: A református prédikáció. Budapest, 1935.;
 Tóth Ferenc: Liturgia. Győr, 1810. kép

Kármel hegyi ikon

a képtelenségben
hang
a némaságban
tér
a beszorultságban
szabadság kőbe zárva
tartalom a kiüresedésben
tánc a mozdulatlan sziklarésben
semmi a mindenségben
be árva
minden a semmiségben
kitárva
idő csak abban a pillanatban
ér
intett
ség
az elhagyatottságban
történés a passióban
van
amikor Illés
az Úr halk és szelíd szavát
hallja
a hegy
hasa
dé
ká
ban

Dr. Békési Sándor

#coolTúra

Budapest a kultúra egyik fellelővára. Ezen új sorozat elindulásával szeretnénk egy kis ízelítőt adni azokról a kulturális programokról, amelyekkel kecsegtet Magyarország fővárosa, különös tekintettel a késő tavaszi és nyári időszakra koncentrálnak.

KIÁLLÍTÁS

Gilbert & George: Bűnbak-képek Londonnak

2017. július 7 - 2017. szeptember 24,

Ludwig Múzeum

Gilbert Prousch és George Passmore szinte kivétel nélkül mindig párban dolgoznak. A csaknem ötven éve együtt alkotó művészpáros fotóalapú, kézzel színezett képeivel vált világhírűvé. Munkásságukban a magánélet és az alkotói lét összemosódik, műveik főszereplői legtöbbször maguk a művészek, fő témájuk pedig a modern városi létezés, a felgyorsult, egyre inkább a technika által irányított multikulturális világ, és a benne olykor felbukkanó paranoia, a fundamentalizmus, a vallás, és az áldozati létforma. A két zseni kiállítását bátran ajánljuk azoknak, akik szeretik az avantgard művészetet.

Kincsek a város alatt

2017. április 12 – 2017. szeptember 17,

Budapesti Történelmi Múzeum

Aki inkább Budapest történetéről szeretne többet megtudni, ellátogathat a Budapesti Történelmi Múzeumba, ahol az állandó kiállítások mellett most megtekinthető a Kincsek a város alatt c. tárlat is. A kiegészítés történelmi évfordulójáról megemlékezve a kiegészítést követő időszakban gyökerező régészeti feltárások és a legutóbbi 10 év legfontosabb ásatásainak eredményeit tárja az érdeklődők elé.

Richly Zsolt: Luther Márton élete álló- és mozgóképeken

2017. március 7 - április 30,

Óbudai Platán Könyvtár

Richly Zsolt Balázs Béla-díjas rajzfilmrendező, grafikus, érdemes és kiváló művész Luther Márton életét és korát bemutató rajzfilmsorozatának képeiből nyílt önálló kiállítás az Óbudai Platán Könyvtárban. A kiállításon a képeken kívül magából a rajzfilmből is láthatnak részleteket a látogatók.

SZÍNHÁZ

Bár a színházakban június elejétől kitör a nyári szünet, azonban májusban még javában tart a színházi évad. Nyáron pedig elindul a szabadtéri szezon, amely szintén számos lehetőséget kínál a színházat kedvelőknek. Íme pár ajánlat:

Thomas Mann: József és testvérei

Örkény Színház

Az előadás a bibliai Jákób és József történetét meséli el, hűen az eredeti Thomas Mann szövegéhez. A színház február 4-én mutatta be az előadást, és azóta is nagy sikerrel játsza, szinte alig lehet jegyhez jutni. Az előadásnak az egyik különlegessége, hogy József cselekedeteit folyamatosan kommentálja apja, Jákób fiatalkori alakja, valamint fiatalon elveszített édesanyja, mintha egyfajta pedagógiai tanítás is lenne egyszerre. Fontos megjegyeznünk, hogy az Örkény Színház éppen felújítás alatt áll, ezért pár hónapra kiköltöztek a Városmajori Szabadtéri Színpadra, így ezt az előadást – és a többi örkényes előadást is – ott tudjátok megtekinteni.

Főbb szerepekben: *Patkós Márton, Gálffi László, Epres Attila és Csuja Imre.*

Rendező: *Ascher Tamás és Gáspár Ildikó*

Dosztoljevskij: Karamazov testvérek

Radnóti Színház

Dosztoljevskij alkotásai világirodalom legmeghatározóbb művei már keletkezésüktől fogva. A Karamazov testvérek c. regény különösen átütő siker, évadról-évadra előveszik budapesti és vidéki színházak is, köszönhetően annak, hogy a ma emberének kérdéseire kíván választ adni. A mű főbb témái: szeretet és undor, aljasság, kéjvágy és testvéri érzelmek, gyilkos indulatok és tiszta szerelem. Éteri vágy a jóságra, a világ megértésére, az élet értelmének megtalálására. A színház így mutatja be az előadást pár mondatban: „Adott három fiútestvér (vagy négy, ezt nem tudhatjuk biztosan) és egy zsarnoki apa. Zavaros pénzügyek, bonyolult féltékenységek, hiábavaló békítési kísérletek – végül gyilkosság, öngyilkosság, börtön, örület. És a halhatatlan remény, hogy mindebből van kiút. Dosztoljevskij regényéből számos színpadi adaptáció született, a Radnóti Színház-beli változat a megrendítő gyilkossági drá-

ma révén elsősorban a legfontosabb regényalakok szinte emberfeletti küzdelmét állítja előtérbe, azt a küzdelmet, amellyel a választ keresik a kínzó és föl-emelő, örök emberi kérdésre: miért élünk?”

Főbb szerepekben: *Gáspár Sándor, Szabó Kimmel Tamás, Rusznák András és Jordán Tamás*

Rendező: *Valló Péter*

Weller – Korie&Powers – Simon: Doktor Zsivágó
– Margitszigeti Szabadtéri Színpad
2017. június 30. 21:00 és 2017. július 2. 21:00

Jurij Zsivágó, az idealista orvos őszintén szereti a feleségét, Tonját, de szerelmes lesz az elbűvölő szépségű Larába is. Nem csak ő sóvárog a nő után, hanem versenyeznie kell a forradalmár Pasával és a befolyásos arisztokratával, Komarovszkijjal is. Pasternak 1957-ben kiadott műve azonban túlmutat egy szerelmi háromszög elmesélésén, az orosz történelem 1903 és 1929 közé eső korszakát és a háborús évek eseményeit dolgozza fel, összetettebb, mélyebb kérdéseket feszegetve. Nem véletlen, hogy a regény hamarosan több nyugati országban is megjelent, feltűnést keltett, és írójának elismerést, Nobel-díjat hozott. Hazája azonban ezt nem nézte jó szemmel, árulónak minősítették. Pasternaknak választania kellett, hogy lemond a díjról, vagy száműzik Oroszországból, végül győzött az író-költő hazaszeretete. Az előadást két alkalommal lehet megtekinteni, az ország egyik legnagyobb szabadtéri színpadán.

Főbb szerepekben: *Miller Zoltán, Tóth Angelika, Kecskés Tímea és Nagy Balázs*

Rendezte: *Forgács Péter*

KONCERT

Mozart: Requiem
Szent István Bazilika
2017. június 9. 20:00

Mozart talán leghíresebbként és egyik leggyönyörűbbként számon tartott műve legközelebb a Szent István Bazilikában zendül fel. E mű olyan sokak által ismert és szeretett tételeket tartalmaz, mint a Kyrie, a Diesirae vagy az Agnus Dei.

A művészek, akik ezen az estén megszólaltatják a fiatalon elhunyt zeneszerző alkotását: *Szakács Ildikó* (szoprán), *Bakos Kornélis* (alt), *Molnár András* (tenor), *Kováts Kolos* (basszus), *Virágh András Gábor* (orgona)

Közreműködik továbbá a *Budapesti Kórus*, a *Belvárosi Főplébánia Templom Énekkara* valamint a *Monarchia Szimfonikus Zenekar*.

Vezényel: *Virágh András*

FESZTIVÁL

XIV. Református Zenei Fesztivál
Ferencváros
2017. május 26-27-28.

A XIV. Református Zenei Fesztivál 2017. május 26-28-án veszi kezdetét Budapesten Ferencvárosban. A központi nagyszínpad és a vásár a Bakáts téren és a Bakáts utcában lesz, de ezen kívül több helyszínen is zajlik majd fesztivál: a Ráday utca, a Nemzeti Múzeum kertje és Ádám Jenő Zeneiskola, valamint a Lónyay utcai Református Gimnázium, a Kálvin tér és Református Teológia is számos programmal készül.

Mihályiné Zoltán Tímea

Szanazug

Az Alföld a téma. Minimum. Azon belül a vihar sarka. Csikos fürdőgatyá, sportcipő és póló. Ülök egy beton focipályán. Lerobbant, a gaz meg kirobbant a fáradt és meggyötört köréteg alól. Legyőzhetetlenül rugaszkodnak a lassan kúszó felhők felé. Szóval gaz van. Na meg rozsdá. Minden maszek. Enyhén keveredik a pocsoló és az erdő szaga. Nyári. Delfineket látok. Nem a vízben, abban csak harcsát találni. Kicsit félek is tőlük. Azt mondják, az emberre támadnak, ha éppen kipszittották az élővilágot. Vagy ha csak bepöccennek, hogy béna kölkök úsznak a területükön. Én kérek elnézést. De a delfinek nem igaziak. Nem illenek a képbe. Olyan nagyon magyar minden. Gyom, korrózió és delfines vízbiciklik. Ezeket pakoljuk, rájuk várunk. Vagyis arra, hogy kifolyjon belőlük a poshadt víz. Mert valaki úgy hagyta a szelepet. Ugyanolyan maszek volt, mint ez az egész.

Két fickó segített. Mindkettő a vad tenger lovása. Komppal hozott át az egyik. Idős, olyan negyvenöt fölötti, de lehet több is, nem tudni. Enyhe alkoholgőz árad belőle. Papucsá és minden öltözéke anyag. Nem igazán érdekl. Mármint, hogy ez egy üdülő központ. A másik egy srác. Remélem, nem jut ugyanide. Fáradt a tekintete. De lehet az sem tiszta. Nem mintha bajom lenne velük. Rendesek, kedvesek. Az idősebbik no-kozst hozott át a kompján. Hogy segítsünk neki. Én meg a Zoli. Az első vízi tekerős nehéz, de hamar megvan. Azt hittük, ennyi az egész. De őt van belőle. A harmadik után már viccesen nyújtózkodik az ősz-vörös víztorony. Le akarom fotózni. Aztán visszarakom az okostelefont. Nem passzol a helyhez. Az emberekhez. Meg azt ne higgyék, hogy visszaélek velük, és feltöltök valamit valahova.

A srác meglepően jó fűnyíróval húzza a kevésbé jó utánfutón a műanyag delfineket. Két tengelyes, vasváz, kopott zöld festékekkel mázolt csodajárgány, kitüremkedett kerekkel. Izzadt minden. De nem zavaró. Jó ilyen magyarnak is lenni. Dolgosnak. Idegen embereknek segítünk. Elfogadóak. Nem zavarja őket a rendezett ruházat, a Tesco-s fürdőnadrág. Az egyik tulaj – többiekhez hasonló külső ismertetőjegyekkel – felismeri a pólóm. Rá van írva: EDÜ. Erkel Diákünnepek. Valami rémlik neki. Ő is volt fiatal. Ő sem élt mindig itt. Mindegyikőjük pirítósbarna színű. Ezzel jár mindig napon lenni.

Ismertük a jutalmunk. Én meg Zoli. Ingyen kompozunk. Ingyen utazunk delfinszárnyakon. De csak az utolsó a miénk. A legszebb. Rikítóan türkiz. A napfény rásegít. Eddig szégyenlősek voltunk. Most

már, mint jó munkás levesszük a pólónkat. Kalózsapkát kötünk belőlük. Várunk. A srác utoljára tolat a szanazugi szerelvénnyel. Három, kettő, egy. Emeljük. Inkább csak próbáljuk. Ez a legnehezebb. Teleittha magát a hal-emplős. Ráülünk a tomporára, úgy gyorsabban folyik el a felesleg. Ekkor értem meg. Közösséget vállaltunk velük, a szanazugiakkal. Arra számítottam, az idős kezében olcsó cigi lesz. De Marlboro-t szív. Megkínál. Nem, kösz, nem dohányzom. A srác kap a lehetőségen. Ő kér. Persze, hogy kér. Nem zavar a közösségük. Érdeklődnek. Hol szállunk meg, meddig maradunk. Még a kemping banánját is felajánlják. Még csak nem is tala-kodással. A srác még úgy is tud vezetni, hogy ne ess le róla. De hát annak nincs értelme. Az akkor jó, ha közben leesel róla. Ezek az emberek a vizet szeretik. Még mocsárjárójuk is van. Mocsaruk is. Most már nem érzem a gyengén feloldott alkoholcukor utószagát a levegőben. A kompossal, és a banánnal együtt ülünk a delfinfarkán és várunk. Ők, Zoli, a barátom, és én.

Egy órája, hogy beálltunk a szanazugi delfincsempészetre. Közben visszajött az első forduló. Miénk lesz az. Sárgaszínű. Már nem érdekel a színe, izzadt felsőtestünk hideg vízbe kívánczik. De én ezeket az embereket megszerettem. Azért nem zavart a jelenlétük. Nem ismertem az életük. Csak ezt az egy órát. Nem ítélném meg őket. Körbenézek a maszek mini-világon. Látom, hogy majd szétesnek a dolgok. Hogy látszólag senkit nem érdekel ez az egész. És akkor történik. Eszembe jut. Ez a kortárs keserűség Krisztusért kiabál. Ordító csönd van. Talán nyugodtnak tűnik az egész. Nyugodtabb, mint sokszor én vagyok. Ez a világ meg van mentve. Ennek a világnak volt szüksége rá. Nem csak Szanazugnak. Ennek az egésznek. Ami itt tömörül. Sokan nem szeretik ezt. Inkább csak azt látják, hogy ez a kitorhetetlenül magába záró Alföld. Hogy itt minden rossz. De nem az. Most érzem. Melegem van, sapkakötés a fejemen, végeztünk a munkával és végre vízen vagyunk. Tekerünk. Ez a sárga ugyanolyan, mint az eddigiek. Rozsdás és nehezen kanyarodik. Irányba kell tartani. Mint a világot. Jó itt. Jó tudni, hogy meg van váltva a világ. Tudom, hogy ezt sokan nem tudják. De bízom, hogy nekik is irányt mutatnak. Vagy mutatok, ha bírok. Szeretem a Szanazugot. Hogy bármilyen zugos, még sem elveszett.

Művemért egyedül Istené a dicsőség.

Krisztován Márton

„Nyitottság Istenre és a körülöttünk lévőkre” Interjú Dr. Zsengellér Józseffel

Református lelkész, egyetemi tanár, tanszékvezető, dékán, stratégiai rektorhelyettes, a Magyar Hebraisztikai Társaság elnöke, nem mellesleg férj és családapa. Folyton úton van, szinte egy percre sem áll meg, mégis a diákok pontosan tudják, hogy bármilyen felmerülő problémával, kérdéssel bátran felkereshetik őt, mindig tud időt szakítani rájuk, készséggel válaszol és segít. Szakmai életének állomásairól számos helyen olvasni, mi most egy másik, a diákok által kevésbé ismert oldalárais kíváncsiak voltunk.

Dr. Zsengellér Józsefet, karunk dékánját kérdeztük útkeresésről, elhívásról, családról.

Hosszú múltba gyökerező lelkész család gyermekeként született Budapesten. Hogyan emlékszik vissza a gyerekkorára?

Ismerve a mai hallgatók családi helyzetét – hiszen minden felvételin átolvassom az életrajzokat – összehasonlítás tekintetében azt kell, hogy mondjam; kivételes helyzetben voltam, mert egy nagyon szép, harmonikus és ugyanakkor összetartó családban nőttem fel. Nálunk az első helyen valahol mindig Isten szolgálata állt, aminek alárendelődünk mi gyerekek is, és ez bizonyos helyzetekben számunkra akkor nehezen volt érthető, sőt, időnként még talán tiltakoztunk is ellene, de visszaemlékezve igazán szép és tartalmasévek voltak. Látván a saját gyerekeimet, azt gondolom, hogy jó lenne olyan miliőt teremteni számukra, amilyen az én gyerekkoromban megadatott. Együtt élt három generáció, velünk éltek a nagyszüleim is, így számos olyan élményt és történetet átélhettem és hallgathattam, amit én például sajnos nem tudok megadni a gyerekeimnek, hiszen nem élek együtt a szüleimmel. A rövid találkozások a nagyszülőkkel nem teszik lehetővé az igazi élettapasztalatok átadását, ahogy mi ezt annak idején megtapasztaltuk. Összességébentehát jó érzés visszagondolni rá, azért is, mert egy olyan

egyházkép alakult ki bennem, ami meghatározó számomra a mai napig is.

Édesapja id. Zsengellér József az Újpest-Belsővárosi gyülekezetben szolgált 32 évig, édesanyja pedagógus, hitoktató, anyai nagypapa, Mády Gyula lelkésze, dédapja, Mády Lajos pedig alapítója volt az Újpesti Egyházközségnek. Egyértelmű volt, hogy Ön is Isten szolgálatába áll, vagy felmerült más opció is?

Három terület érdekelt, mindháromnak családi vonatkozása volt. Édesapám és nagyapám lelkészként szolgáltak, anyai nagymamám illetve a másik nagyapám pedig – akit sajnos én már nem ismertem – jogászok voltak, ami számomra szintén meghatározó volt. Édesanyám és más családi tradíciókrévén a pedagógia is izgató, különösen a földrajz-történelem tanítása.

Mikor döntött mégiscsak a teológia mellett?

Harmadikos gimnazista voltam, amikor ez ténylegesen kirajzolódott.

Ez egy konkrét pillanathoz vagy eseményhez volt köthető?

Egy szép lelki élménynek volt köszönhető. Újpest-Újvárosban Gyökössy Endre volt a lelkész, és évente tartott egy evangélizációs hetet, az egyik ilyen alkalommal éreztem meg azt, hogy Isten engem a lelkészi szolgálatra hívott el.

A teológiával párhuzamosan elvégezte az ELTE hebraisztika szakát. Mikor kezdett el érdeklődni e tudományág iránt?

Gyerekkoromban az otthoni könyvtár könyveiből először lépcsőt építettem, aztán már iskolásként kinyitva ezeket rádöbentem, hogy nem tudom mindegyiket elolvasni. Voltak közöttük héber könyvek és zsidó imádságos könyvek is. Kezdetben még csak izgalmasnak, érdekesnek találtam őket, majd a katonaságom ideje alatt sógorom, Szloboda József (aki jelenleg a

Budapest-Északi Református Egyházmegye es-
perese) éppen megkezdte a teológiai tanulmá-
nyait és azt tanácsolta, hogy az utolsó félévet
ne töltsöm a laktanyán lebzseléssel, hanem pró-
báljak meg bibliai nyelveket tanulni. Úgyhogy
bevittem a görög tankönyvet, valamint a héber
imádságos könyvet, mert azt mondta, hogy, ha
olvasni megtanulok héberül, már az is nagy se-
gítség lesz a későbbiekben. Aztán ez annyira
nagy segítségnek bizonyult, hogy végülis úgy
döntöttem a februári leszerelés után, amennyi-
ben van rá lehetőség, félév alatt elvégzem az
első évet. A Teológián ezt támogatták, úgyhogy
Steinbach Józseffel és Dobos Ágostonnal ne-
kivágtunk. Február 18-án szereltem le, és már-
cius 9-én az első féléves héber anyagból le is
vizsgáztam Dr. Tóth Kálmán professzor úrnál.
Ezt követően, részben a vele való tanár-diák
kapcsolatnak, részben pedig magának a bibliai
világ kitágulásának köszönhetően el kezdett ér-
dekelni az ehhez kötődő kultúra. Amikor meg-
hallottam, hogy lehetőség nyílik az ELTE-n
arra, hogy áthallgassak és párhuzamos képzés
formájában tanuljak, akkor beadtam a jelent-
kezésemet. Először még csak asszirológia szak
volt, később elindult a hebraisztika szak is, az-
tán ennek lettem végül is az első végzős hallga-
tója, mivel az évfolyamból a társak időközben
lemorzsolódtak.

Diákként gondolt arra, hogy egyszer majd ebben az intézményben lesz dékán?

Ilyenformában nem gondoltam rá. Azonban
nem csak nekem, hanem szinte minden teoló-
gus társamnak egyfajta fixa ideája volt, hogy
egyszer akár mi is taníthatnánk. Természe-
sen nagyon jó tanáraink voltak, de láttuk, hogy
egyes képzések között különbségek vannak;
különbség van a teológiai képzés és más egye-
temi képzés között. Volt is egy ilyen vicc, hogy
a japánok képzési helyet keresnek japán nyelv-
re és elmennek az ELTE-re, megkérdezik, hogy
van-e erre lehetőség? Ott azt mondják, persze,
fogadjuk Önöket, de a diploma feltétele egy
ötéves képzés. Aztán mentek ide, mentek oda,
és mindenhol hasonló választ kaptak, majd el-
jutottak a Budapesti Református Teológiára,
ahol szintén felteszik a kérdést: van lehetőség
japán nyelvi képzésre? Mire a válasz: hogye,
ha van kurzus (= rövid tankönyv) félév alatt ab-
szolválható. Tehát más „dimenzióban” zajlott a
lelkészképzés, mint ahogyan ez ma történik.

Kollégista volt?

Nem, én bejárós voltam. Viszont az utolsó év-
ben megválasztottak seniornak, ezért akkor be-
költöztem.

Milyen képet őriz az akkori dékánról?

Akkoriban egy évre szólt ez a megbízatás,
hosszúnak számított, ha valaki két évig vezette
az intézményt, magyarul elég gyorsan váltották
egymást a dékánok. Részben távolinak éreztük,
kicsit a szigor megtestesítőjének is, de abban az
időben másként viszonyultunk a tanárainkhoz,
mint ahogyan ez ma szokás. Részben pedig
érezhető volt egyfajta értetlenség, ami a tanul-
mányaimmal kapcsolatban vetődött fel. Nem
értették, hogy miért mennék más egyetemre
tanulni, és azt kérdezték, hogy ugyan mi többet
tanulhatnék máshol, mint itt? Hiszen a teológia
lefedti az egész világot, egy szerteágazó diszci-
plína, tudományterület. Akkoriban nem volt túl
bevett gyakorlat máshol is tanulni, de elkezd-
tük feszegetni ezeket a határokat, és ebben az
időben kezdték megengedni más intézmények

is, hogy teológusként áthallgassunk. Időközben megtörtént a rendszerváltás, amit megéltünk a Teológia falai között is, hiszen jó pár embert érintett, diákokat és tanárokat egyaránt.

Érezhetően fontosnak tartja azt, hogy a teológusok adott esetben más területeken is képezhessék magukat.

Igen, abszolút. Két fontos dolog van ezzel kapcsolatban: egyrészt ahhoz, hogy a mai világban valaki egy adott területen sikeres legyen, szakbarbárnak kell lennie, ugyanakkor, hogy tényleg sikeres és – bár furcsán hangzik – elismert és közkedvelt legyen, ahhoz más területekhez is értenie kell, vagy legalábbis valamilyenfajta rálátással kell rendelkeznie. Ahogy Komoróczy tanár úr fogalmazott annak idején, némi intelligenciával át lehet látni ezeket a dolgokat. A teológia nem egy elzárt történés, tulajdonképpen átfogja az egész világot, és ahhoz, hogy ezt igazán jól tudjuk művelni, engednünk kell, hogy a minket körülvevő világ megérintsen bennünket, és ennek köszönhetően aztán mi is megérintsük a világot. Különösen fontos ez egy olyan egyetem esetében, ahol van kifejezetten hittudománnyal foglalkozó kar. Szükségesnek tartom, hogy ez a fakultás minél inkább nyitott és átjárható legyen.

Ez a hatodik éve dékánként. Nyilván egy intézmény vezetése olykor komoly nehézségekkel is jár. Van olyan bibliai igeszakasz, ami ilyenkor megerősítette, akár erősíti jelenleg is Önt?

Mindig az aktuális, elém kerülő napi igeszakasz az, amin gondolkodom, és ami erőt ad. Napi rendszerességgel olvasom a Bibliát, és így ez a napi lelki kapcsolat folyamatos erőforrásként jelenik meg az életemben. Az én imádságom nem egy pillanatra koncentrálódó napi rutin, hanem amikor csak lehet, a legkülönbözőbb helyzetekben imádkozom, olyankor úgy érzem, hogy valahol ott fent járok. Ez már gyerekkorom óta így van. Felidéződnek kedvenc bibliai szakaszok is, de általában az aktuális napi igén keresztül erősít meg. Igehirdetői szolgálatra is

sokszor kérnek fel, és a vasárnapi istentiszteleteket is igyekszem a Bibliaolvasó Kalauz vezérfonalához igazítani. Mégis az az Ige, amely az elmúlt évek során újra és újra megtalált, és a legváratlanabb pillanatokban is reményt adott, a Jeremiás 29,11: „Mert csak én tudom, mi a tervem veletek –így szól az Úr–: jólétet és nem romlást tervezek, és reményteljes jövőt az, amelyet nektek szánok.”

Meséljen kicsit a gyerekeiről.

Most még négyen vannak: Anna (16), Zoltán (15), Nóra (13) és Borka Hanna (3), de júliusra várjuk a következőt.

Csodálatos dolog látni, amikor nyiladozik az értelmük, azonban hatalmas felelősség is, hiszen fontos, hogy mit engedünk be az életükbe, mivel töltjük meg azt, és mi veszi őket körül. Néha látom azokat a szülői hibákat, amiket korábban elkövettem, és igyekszem a kisebbeknél elkerülni ezeket. Lelkészgyerekként átéltem azt, hogy a szolgálat körül forgott az élet, és ebben benne volt az is, hogy édesapámmal kéthetente vasárnap délután volt időnk egyfajta személyes együttlétre, mert a többi napon ott voltak a hivatali órák, a gyülekezeti alkalmak, a gyűlések és más teendők. Nálunk vasárnaponként két istentisztelet volt, de minden második héten a délutáni istentiszteletet nem édesapám tartotta. Igazából ekkor tudtunk családi programokat

szervezni, játszani, beszélgetni. Ez akkor – hiszen ebben nőttünk fel – teljesen természetesnek tűnt, de utólag azért úgy látom, hogy jó lett volna kicsivel több időt együtt tölteni. Arra emlékszem, hogy édesapám gyakran hajnalig fent volt, mert a saját dolgait éjszaka tudta intézni. A gimnáziumi évek vége felé, illetve az egyetemi évek alatt én magam is éjszakai bagollyá váltam, és sokszor csatlakoztam hozzá. Ilyenkor nagyon jókat tudtunk beszélgetni, aminek igazán örülök, hiszen már felnőtt fejjel fel tudtam tenni a kérdéseimet, és ezeket meg tudtuk beszélni. A gyerekeim esetében viszont igyekeztem és mai napig igyekszem, hogy ahogy lehetőségeim engedik, minél több időt töltssek velük. Ebből adódóan én is éjszaka dolgozom.

Mit üzenne dékánként a jelenlegi és jövőbeli teológus hallgatóknak? Mi az, amit mindenképp fontosnak tart ahhoz, hogy jó teológus váljék belőlük?

Szerintem az egyik legfontosabb dolog a nyitottság. Nyitottság Istenre és a körülöttünk lévőkre. Ehhez a nyitottsághoz hozzátartozik az őszinteség is, ami lehet, hogy néha fájdal-

masnak tűnik, de hosszútávon mindenképpen kifizetődő. Nem vagyok egy felfelé hajbókolós, lefelé taposós típus, inkább igyekszem a felmerülő problémákat őszintén megbeszél- ni. Ugyanakkor konfliktuskerülő vagyok, ami viszont nem biztos, hogy a legszerencsésebb kombináció, különösen vezető pozícióban. Azonban hogyha az ember ezt a kettőt jól tudja ötvözni, akkoraz üzemképes tud lenni. A másik dolog, amit fontosnak tartok a lelkészek esetében, hogy olvassanak, ha tehetik, járjanak színházba meg koncertekre, és hogyha lehet, akkor próbáljanak valami mást is tanulni a teológia tudománya mellé, mert ez is a nyitottsághoz tartozik. Akkor jobban meg fognak érteni másokat, hiszen a mi dolgunk az, hogy megértsük azokat az embereket, akik körülvesznek minket, felvállalva a velük való közösséget, bizonyos pontokon akár a kellemetlen helyzeteket is, kiállva értük, mellettük. Ezért vagyunk lelkészek.

Mihályiné Zoltán Tímea

„Földi mennyország”

„Ezek a mai fiatalok” - szervezeti körkép 3.rész

Interjúalanyom egykori diáktársunk, Ablonczy Áron, aki élete egyik legmeghatározóbb kilenc hónapját töltötte a „földi mennyországban”. Hol is található ez a hely? A cikk elolvasása során kiderül, valamint az is, hogy miért érdemelte ki a hely ezt a megnevezést.

Áron jelenleg a Gazdagréti Református Gyülekezet beosztott lelkésze. Lelkészi teendői mellett egy éve már férjként is helyt áll felesége, Edina oldalán.

Mibe is kapcsolódtál be kilenc hónap erejéig?

A Lee Abbey nevű mozgalomnak voltam önkéntese a devoni telephelyén Angliában. Ezen kívül még van másik négy telephely a szigetországban. Devonban egy hotel található, amely konferencia központként is szolgál. Különböző gyülekezeti, ifjúsági csoportok érkeznek erre a helyre, olyan lelki, feltöltő programokra, amelyeket a hotel kínál. Itt megközelítőleg kilencvenen dolgoznak, többségük fiatalok, húszas éveiket taposók. Huszonkettő országból érkeznek ide a szolgálni kívánók. Én érettségi után, teológia előtt jelentkeztem 2010-ben. Akkor például együtt szolgáltam afrikai és indiai társakkal is. Hét különböző szolgálati terület van: konyhai, adminisztrációi, recepciói, takarítói, gyermekszolgálati, ifjúsági és birtokfenntartási. Az ott töltött idő alatt változtathat az ember, hogy hol is szeretne tevékenykedni. Én a legtöbb hónapot a birtokfenntartással töltöttem, ez volt számomra a legszimpatikusabb. Száznyolcvan hektárnyi területnek voltunk a gondozói. Kettő erdő, kétszázötven bárány és negyvennyolc tehén tartozott ehhez a nagy birtokhoz. Az állatok igazából esztétikai funkciót töltöttek be. A birtokfenntartóknak favágással, fűnyírással és egyéb hasonló dolgokkal teltek a napjaik.

Egy keresztyén helyről beszélünk. Nektek önkénteseknek milyen lehetőségeket biztosítottak a lelki feltöltődéshez?

A legtöbbet az adott nekem, hogy egy napi ritmust meghatároztak. Nem tudnék mondani még egy ilyen helyet, amely a lelki növekedésemhez ennyire hozzájárult és figyelt volna rá. Reggeli imával kezdtük a napot, amelyet mindig valaki a közösségből tartott. Tehát volt, hogy néha rám esett a sor. A következő lelki testi megpihenés ebéd után volt, ami nem tartott tovább 10-15 percnél. Ezek minden nap fix, napi kétszeri elmélyülést jelentettek a hitben, ami óriási segítség volt ahhoz, hogy rendszerességgel odaforduljak Istenhez. Őszintén bevallom, hogy elsősorban nyelvtanulás céljából jelentkeztem Devonba, amire utólag azt mondom, hogy hiba volt, mert sokkal többről szól ez a hely, és sokkal többet is nyújt. Én például itt kaptam Istentől megerősítést arra, hogy teológiára jelentkezsek.

A felsoroltakon kívül megemlíteném még a szerda, mert az a közösség napja volt, ergo kevesebbet dolgoztunk. Aznap részt vettünk istentiszteleten, úrvacsorán, esténként pedig kiscsoportos beszélgetéseken. Vasárnaponként a hotel vendégeivel együtt csendesedtünk el egy istentisztelet keretén belül, dolgoznunk nem nagyon kellett.

Mivel egy mindentől távoli és - megjegyzem - gyönyörű helyen voltunk fiatalok összezárva, így rá voltunk kényszerülve a másokkal való kapcsolatteremtésre. Ezért egyéb dicsőítő, illetve imaalkalmak is kialakultak pluszban.

Alakultak-e ki mélyebb barátságok? Hogyan fért meg egymás mellett a sok kulturális különbözőség?

Természetesen alakultak ki olyan barátságok, amelyekben őszintén beszélhettem az engem foglalkoztató nehézségekről, kérdésekről. Azt már kevésbé mondanám, hogy a mai napig tartom ezekkel az emberekkel a kapcsolatot. Néha beszélek velük interneten keresztül. Ha nem is maradtak fent ezek a barátságok, mégis azt

mondhatom, hogy sokat merítettem belőlük. Egy érdekes esettel azért rendelkezem: egy sráccal annyira jóba lettem, hogy én prédikáltam Angliában az esküvőjén.

Az, hogy ennyiféle országból és kultúrából érkezünk, engem nem zavart. Elfogadó típus vagyok. De tudom, hogy voltak és vannak, akik nehezebben kezelik az ilyeneket. Az indiaiak például olyan ételt készítenek, amelynek azért van egy jellegzetes illata, mondhatni szaga és emellett hangosak is. Az afrikaiak visszahúzó-dóak. Az angolok eléggé magabiztosak. És voltak ugye olyanok is, akik nem annyira beszéltek a nyelvet. Mindezek ellenére azt mondom, hogy jól kezeltük egymást. Ennek az egyik oka az, hogy intenzív csapatmunka folyt. A másik oka az, hogy a közösségi terek mellett – pl. moziszoba, nappali – biztosítva voltak az egyéni szobák is, amelybe bárki visszavonulhatott, ha szükségét érezte.

A hotel külön összpontosított arra, hogy a különböző kultúrákból érkezőket megismertesse egymással. Erre szolgált a keddenkénti „international evening” nevű alkalom. Ezen az alkalmon mindig az ugyanazon nemzetiségbe tartozó emberek adtak elő egy rájuk jellemző kisebb produkciót. A svédok gumicsizmában táncoltak, az afrikaiak doboltak, a magyarok néptáncoltak, de volt olyan is, hogy az adott nemzetre jellemző tradicionális ételt kellett elkészíteni. Nagyon élveztük ezeket az alkalmakat. Nem a különbségekre fókuszáltunk.

Mi az, ami a legjobban megfogott az ott eltöltött idő alatt?

A hely légköre az, ami igazán megfogott. Ritkán van ilyen, de itt igen: jó volt rengeteg emberrel együtt lenni. Egy fiatalos társaságban úgy van jelen az ember, hogy nincs más ingere, gondolkodom itt például arra, hogy nem kell hazamenni, nem tudsz belőle kilépni, ezért valamilyen szinten rá vagy kényszerülve, és itt ennek a rákényszerülésnek pozitív eredménye lett.

Számomra a lelki tartalom az, ami még meghatározó volt. Földi mennyországnak hívom ezt a helyet. Nagyon jó volt megélni a napi ritmust, az elfogadást. Itt tapasztaltam meg azt, hogy milyen is az, ha valakiben megbíznak. Ha valami ötletem volt, például egy pub-ot szerettem volna létrehozni, akkor annyit mondtak csak, hogy rendben van, mennyi pénzre van szükséged hozzá? Az önismeretemen, a magabiztosságomon sokat fejlesztett a hely és az ottani emberek. Mellesleg a munkát is nagyon élveztem.

Már több ismerősömet is bátorítottam arra, hogy használja ki ezt a lehetőséget és éljen vele. Jelenleg is tartózkodik kint egy barátom. Annyit el kell árulnom, hogy kb. fél év mire lezajlik a jelentkezési és felvételi procedúra. Fontos az, hogy lássák, a szolgálat miatt mész ki, nem pedig nyelvtanulás, párkeresés, vagy világlátás céljából. És ha már tényleg ott leszel, akkor szintén csak a szolgálatodra és önmagadra koncentrálj, így lesz időd megélni azokat a csodákat, amelyekkel én is találkoztam.

Köszönöm Áronnak azt, hogy a sűrű teendői mellett rám is szánt időt és megajándékozott bennünket a Lee Abbey mozgalommal kapcsolatos tapasztalataival és élményeivel. Úgy gondolom, hogy aki elolvasta ezt az interjút, abban felébredhetett az a vágy, hogy akár ő is részese lenne ennek a darabka „földi mennyországnak”. Isten gazdag áldását kívánom Áronra és Edinára!

Biczó Zsuzsanna

Interjú Dr. Szűcs Ferencsel

„És higgyék el, hogyha egy hitvallásismeret vizsga jól sikerül, vagy ha jó lelkészek lesznek, és nem tudjuk elrontani magukat ez alatt az 5 év alatt, pedig mindent megteszünk érte, de ennek ellenére jó lelkészek lesznek, higgyék el, a mennyei seregek is megélnékülnek.”

(Dr. Szűcs Ferenc, 2013.02.15. Hitvallásismeret óra)

A jelenlegi teológusok közül mindannyian, sőt, legtöbb tanárunk is megfordult az előadásain. Bátran kimerem jelenteni, hogy tanítványainak nem csak ismereteit gyarapítja, hanem gondolkodásmódjukra is hatást gyakorol. A fenti idézetből is kitűnik, hogy lelkesíti és bátorítja a rábízottakat. Dr. Szűcs Ferenc professzor urat kérdeztem tanári pályájáról.

Az általam ismert műveiből mindig feltűnt, hogy Ön nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a rendszeres teológia valóban a bibliai teológiára épüljön. Erre az interjúra készülve érttettem meg ezt az elköteleződést, amikor olvastam, hogy teológiai éve alatt az Újszövetségi tanszékhez Czeglédy István professzor úrhoz írta dolgozatait. Tehát akkoriban leginkább még nem a rendszeres teológia érdekelte. Minek volt köszönhető a váltás?

Az, hogy kezdetben a bibliai és nem a rendszeres teológia keltette fel az érdeklődésem, egyrészt annak köszönhető, hogy Czeglédy professzor úrhoz elég mély szálak fűztek. Nagyon megnyerő tanárunk volt és mondhatni – teológiai éveim alatt – a legnagyobb hatást ő gyakorolta rám. Másrészt abban az időben a pesti teológián a rendszeres teológiát meglehetősen mostoha körülmények jellemezték.

Tehát akkoriban a bibliai tudományokon belül a bibliai teológia, mint összefoglaló és rendszerező tudomány érdekelt leginkább. A záróvizsgadolgozataimat is ennek megfelelően Czeglédy professzor úrhoz írtam, az utolsót, az ún. papi dolgozatomat már Párkozdy professzor úrhoz, aki az az évben elhunyt Czeglédy István helyére érkezett. Kapcsolatom vele e dolgozat okán kezdődött. Emlékszem, félelemmel indultam el hozzá – mivel Ő egy igazán híres debreceni professzor volt - azzal a kéréssel, hogy vállalja a témám vezetését. Később este kopogtattam az ajtaján, és azt kérdezte tőlem, hogy hoztam-e magammal hátizsákot vagy táskákat. Nem hoztam – válaszoltam – mert nyilván nem ezért jöttem. Akkor ideadott nekem két nagy bőröndöt megpakolva német nyelvű könyvekkel, hogy ezek segítségével írjam a dolgozatomat. Ehhez hozzátartozik, hogy családommal két kilométerre laktunk a vasútállomástól. Így megismertem a teológia nehézségeit, ahogy éjfélkor cipeltem a súlyos bőröndöket hazafelé.

Hozzáteszem, hogy mindig komolyan vettem a Schleiermacher-fa felépítését, amelynek gyökérzetét a bibliai tudományok alkotják, tehát azok nélkül nincs jó rendszeres, illetve gyakorlati teológia.

Ön 1980-tól Teológiánkon előadó, valamint '86-tól a Rendszeres teológiai tanszéken tanszékvezető. Kik és milyen körülmények ösztönözték a tanári pályára?

Mindig érdekelt a teológia tudománya, ezért lelkipásztorként is igyekeztem magam képezni.

Az 1968-ban bevezetett új gazdasági mechanizmus egyik következménye volt, hogy ápolni kellett külföldi egyetemekkel a kapcsolatokat. Mi hagyományosan a német, angol és skót egyetemekkel álltunk kontaktusban, így nyílt lehetőségem egy skóciai ösztöndíjra.

A kint töltött idő alatt is bibliai teológiával szerettem volna foglalkozni. Ott azonban kiderült, hogy az a professzor, akihez Pákozdy László küldött, időközben elment Edinburgh-ból és egy egészen más szellemiségű újszövetséges jött a helyébe. Ugyanakkor megismerkedtem Thomas F. Torrance professzorral, aki később Gaál Botondnak is mentora és barátja lett. Torrance óráit és szemináriumait kezdtem el látogatni, és ekkor döbrentem rá, hogy valójában engem is a rendszeres teológia érdekel. Tulajdonképpen - az előző kérdéshez visszatérve - ez a váltás igazi oka. A Teológiára először, mint spirituális kerültem, később - Pákozdy László hirtelen megbetegedése miatt - engem bíztak meg a vallástörténet és a bibliai teológia előadások megtartásával. Akkor kezdtem el ijedtemben Gerhard von Rad: Az Ószövetség teológiája, illetve Oscar Cullmann Salvation in history c. művét óráról-órára fordítani. Így debütáltam, és úgy gondolom, hogy a rendszeres teológiához ez egy igencsak fontos alapvetés.

Családja hogy ösztönözte Önt ebben a hivatásban?

Támogattak engem, de különösebb ösztönzést nem kaptam, mivel nem is volt rá szükség. Mindig szenvedélyesen végeztem a feladatom, lelkesen olvastam és folyamatosan képeztem magam. Nem szorultam különösebb biztatásra, hiszen ha nem lettem volna teológiai tanár, akkor is foglalkoztam volna teológiával.

Előadásain is megmutatkozott, hogy Önnek fontos a tanár-diák kapcsolat személyes oldala. Ez feltűnt akkor is, amikor Czeglédy professzor úrról nyilatkozott: Szerettem őt és ő is szeretett engem, ő volt a legszabadabb ember a professzorok között. Ön hogy törekszik diákjaival egy ilyen személyes kapcsolat kialakítására?

Visszatekintve, ezen a téren egyáltalán nem vagyok magammal megelégedve. Véleményem szerint jobban kellett volna erre törekednem, valóban szerettem volna, ha inspiráló kapcsolatok alakulnak ki a diákok és köztem. Különösen a kezdeti időkben, amíg spirituálisként voltam jelen a Teológia életében, nagyon jó, a mai napig tartó viszony jött létre az akkori hallgatókkal. Mindig volt egy olyan – főképp a rendszeres teológia iránt érdeklődő – csapat, akikkel jól megértettük egymást. Továbbá igyekeztem másokra is odafigyelni. Érdekel, hogy kinek mihez adatott tehetség, mivel gazdagítja az egyházat. Hála Istennek erre többször volt rálátásom. Amennyiben valakiben valamilyen képességet véltem felfedezni, legyen az akár igehirdetői, akár lelkipozozói vagy egyéb vonatkozású, azt igyekeztem támogatni.

Az interneten fellelhető egy véleményező honlap, melyen különböző szempontok alapján lehet tanárainkat osztályozni, illetve röviden jellemezni. Önnel kapcsolatban elég ellentétes véleményeket olvashatunk. Csak párat idézve: „Elképesztő műveltségű, széles látókörű, jó humorú hitben élő tanár. Még sok ilyen professzor kellene a HTK-ra”, „A vizsgái elég kemények, de nagyon szeret sügni. Karasszon mellett a legjobb, legokosabb, legfelkészültebb tanár”, ezekkel szemben „Az órái sorozatosan elmaradnak, helyette virágot locsol és lehullott faleveleket gereblyéz”. Ön szerint minek köszönhető ez a nagy ellentmondás?

Utóbbi nyilvánvalóan nem igaz, mivel csak komoly indokkal, vagy betegség folytán maradtak el óráim. Ugyanakkor azt gondolom, hogy anonim diákvélemények esetében a negatív kritika abszolút érthető. Nyilván, akit megbuktattam vagy keményebben vizsgáztattam, annak ez az egyetlen visszavágási lehetősége. Nem biztos, hogy ez volt a legmegfelelőbb módja, de ezt is tudomásul veszem. Szándékosan nem akartam senkit megbántani, és visszagondolva is úgy látom, hogy senkit nem próbáltam ellehetetleníteni. Tehát ezt a vádat nem fogadom el, ha

valakit mégis megbántottam, akkor elnézését kérem.

A legtöbb órán elhangzott Isaac Newton nyomán, hogy fel kell állni az óriások vállára. Ön kiknek a vállára állt fel?

Ez nehéz kérdés. Élt elég nagy a Református Egyházban és a történelmünkben. Igyekeztem az egyetemes egyháztörténet nagyjainak vállára állni. Sokat tanultam az egyházatyáktól, gondolok itt különösen Augustinusra, de a középkori misztikusoktól, sőt a skolasztikából, például Aquinói Tamástól is. Úgy gondolom, leginkább Kálvin vállára álltam, de nem azért, hogy szolgálai módon idézgessem. Sokkal inkább azért, mert igazat adok annak, aki azt mondta, hogy a nagyok válláról talán messzebb látunk, mint ők, de az ő vállukon állunk. Tehát nem nélkülözhetjük őket, sőt, párbeszédben vagyunk velük. Utóbbit nagyon fontosnak tartom: párbeszédben lenni az előttünk lévő nagy gondolkodókkal és teológusokkal. Számos dolgot tanultam Barth Károlytól, a doktori disszertációm is az ő antropológiájából írtam, de kortársaktól is. Véleményem szerint tanulni mindenkitől lehetett, tanítványaimtól is. Igazában annak örülök, ha lesznek, akik a mi vállainkra állva messzebb látnak majd és tágabb horizontot tudnak áttekinteni.

Következő kérdésem ehhez kapcsolódna. Kiket ajánlana nekünk, jelenlegi diákoknak, hogy kiknek a vállára érdemes állni?

Nem biztos, hogy akit én javasolnék mindenki számára a legbiztosabb iránymutatás lenne. Ezt mindenkinek magának kell megtalálnia. Nyilván létezik egy kötelező kánon, akik a teológiai éveink alatt a tananyagban is előfordulnak. Ajánlom mindenkinek, hogy őket becsületesen, amennyire csak lehet ismerjék meg és bocsátkozzanak párbeszédbe velük. E nélkül nem megy. Óráimat azzal szoktam kezdeni, hogy a teológus jó társaságba kerül. Ez a próféták, az apostolok, az egyházatyák, a reformátorok és az előttünk járók társasága, és ez egy igazán jó társaság.

Ön több Phd-nek és rengeteg szakdolgozatnak volt témavezetője. Hogy tekint arra a tényre, hogy sokan a magyar teológusok közül igyekeznek az Ön vállára is állni?

Ezt én nem minősíteném, örülök neki. Amennyiben elbírom őket, és ők is elbírnak engem, ennek csak örülök.

Utóbbi időben sokat hallottunk az egészségi állapotáról és imádságban gondoltunk Önre. Több szívinfarktus után sokakban felvetődik a kérdés, hogy tervezi-e az egészségi állapotára tekintettel, hogy abbahagyja a tanítást?

Ezt a próbatételt úgy fogom fel, hogy az Úristen adott még egy kis hosszabbítást. Ebből számomra az következik, hogy amit még itt a Teológián, vagy azon kívül rám bíz, szeretném elvégezni. Természetesen erőm felett nem óhajtok vállalni, azonban amit jó kedvvel és eredményesen el tudok végezni, azt nem utasítom vissza. Úgyhogy nincs előre kidolgozott tervem, ezt rábízom az Úristenre, hogy mennyi időt, erőt és jó kedvet ad a hátralévő időben.

Utolsó kérdésem, ami sokakat érdekel, mit lehet tudni, hogy van?

Köszönöm szépen a kérdést. Nyilvánvaló, hogy a szívinfarktus egy komoly figyelmeztetés, ami életmódváltásra is kötelez. Egyelőre úgy érzem, javult annyit az állapotom, hogy feladataimat el tudom végezni.

Köszönöm a Téka olvasóinak nevében is, hogy szánt ránk idejéből és megosztotta velünk gondolatait. Sok erőt és jó kedvet kívánunk a továbbiakra!

Masri Mona Aisha

Kitekintő - Bibliodráma: a bibliai szöveg megelevenedésének csodája a csoportban

Nehéz objektíven írnom a bibliodramáról! Nagy szerelem a kezdetektől fogva! Bár az is igaz, hogy sosem felejttem el azt a lehetetlennek tűnő első élményt, amikor bibliai történetet játszottunk először. Nem is értettem, mi ebben a pláne, miért lehet ez más, mint amikor olvasom vagy hallgatom az Igét?

Éveken át jártam bibliodráma csoportba, ahol lehetőségem volt megélni olyan minőségű találkozást a Biblia szövegével, magukkal a történetekkel, azok apró részleteivel, amit azelőtt soha.

A bibliodráma a bibliai történetek dramatikus megjelenítése. Az „ott és akkor”-t a csoport „itt és most”-jában jeleníti meg oly módon, hogy teret ad a spontaneitás és kreativitás felszabadulásának. Nem célja a történetek pontos rekonstruálása sem a színészkedés. A szereplők bőrébe bújva a résztvevők megélethetik a történet olyan oldalát is, amibe nagyon nehéz egyébként bele gondolni, beleérezni.

A személyes megélés által lehetőség van a Biblia szövegének, üzenetének mélyebb megélésére (spirituális fókusz), a csoport működésben fontos visszajelzéseket adhatunk egymásnak (társas interakciós fókusz) és saját magunkkal kapcsolatban fontos önismereti felismerésekre juthatunk (egyéni önismereti fókusz).

A bibliodramához nem szükséges tényleg semmilyen színészi képesség, hiszen a lényeg a játékban van, játszani pedig mindenki tud! A játék a „mintha” színpadán zajlik, hiszen a szimbolikusan rekonstruált helyszínen a szereplők bőrébe bújva olyan, mintha ott lennének az adott bibliai helyszínen. Ehhez persze a vezető segítő kortörténeti információi is hozzájárulhatnak. Egy adott bibliodráma alkalmon mindig van lehetőség megosztani azt, ki hol tart az életében, milyen kérdésekkel foglalkozik, hogyan érkezett a csoport alkalomra. A különböző „bemelegítő játékok” a megérkezést szolgálják illetve a testünkre, mint eszközre való figyelmet: a játékban ezt is használjuk. Sokszor rendben vagyunk a szavainkkal, kognitívan fejlesztjük magunkat, tanulgatjuk az érzéseinket is kifejezni, de a testünkkel nem tudunk bánni, nehezen tudjuk megérteni. A játékban érteni és érezni kell a test üzeneteit, működését, hiszen ez az eszközünk, amivel a szerepbe lépünk. Kicsit ijesztő lehet keresztyén emberként ennyire a testre fókuszálni, miközben ez az Istentől rendelt létezési keretünk, és hozzá tartozik a „jól létünkhöz” az, ahogy a testünkkel bánunk, ahogy ismerjük és használjuk.

A bibliodráma mint módszer nem egyenlő a drámapedagógiával, sem az élménypedagógia játékaival, miközben sokban hasonlít hozzájuk. A bibliodramában nincs forgatókönyv: a történet felolvasása, a szín berendezése és a szerepbe bújás után az történik, aminek ott a csoportban „történnie kell”, tulajdonképpen „bármerre” alakulhat a játék.

A bibliodráma pszichodráma alapú, azaz az önismereti vonatkozások fontos szerepet töltenek be a játék során. A személyes megélések mellett szóbeli visszajelzésre, kérdések feltételére is van lehetőség.

Bibliodráma workshop alkalmával lehetőség kínálkozik kipróbálni a módszert, de a hosz-

szabb távú, mélyebb munka a 70 órás csoportfolyamatokban kínálkozik, melyek több hónapig tartanak kb. kétheti/havi rendszerességű találkozókkal.

Nekem személyesen nagyon sokat ad a bibliodráma (résztevőként és vezetőként is) az igehirdetésekre való készüléskor. Sokkal több dimenzióban látom a bibliai történeteket, mint azelőtt. Emellett a hittanoktatásban, ifjúsági munkában is sokoldalúan alkalmazhatóak a módszer bizonyos elemei.

Aki bibliodráma vezető szeretne lenni, annak elég hosszú kiképződési folyamatban kell részt vennie az MPE (Magyar Pszichodráma Egyesület) bibliodráma képzésében: elméleti és gyakorlati kurzusok, vizsgák teljesítése, s végül szakdolgozat megírása, védeke. Aki önállóan akar hosszabb csoportfolyamattal bibliodramát

vezetni, szükséges elvégeznie ezt a képzést.

Kisebb bibliodramatikus eszközök, elemek azonban katechetikai alkalmazáshoz elsajátíthatók rövidebb továbbképzéseken is.

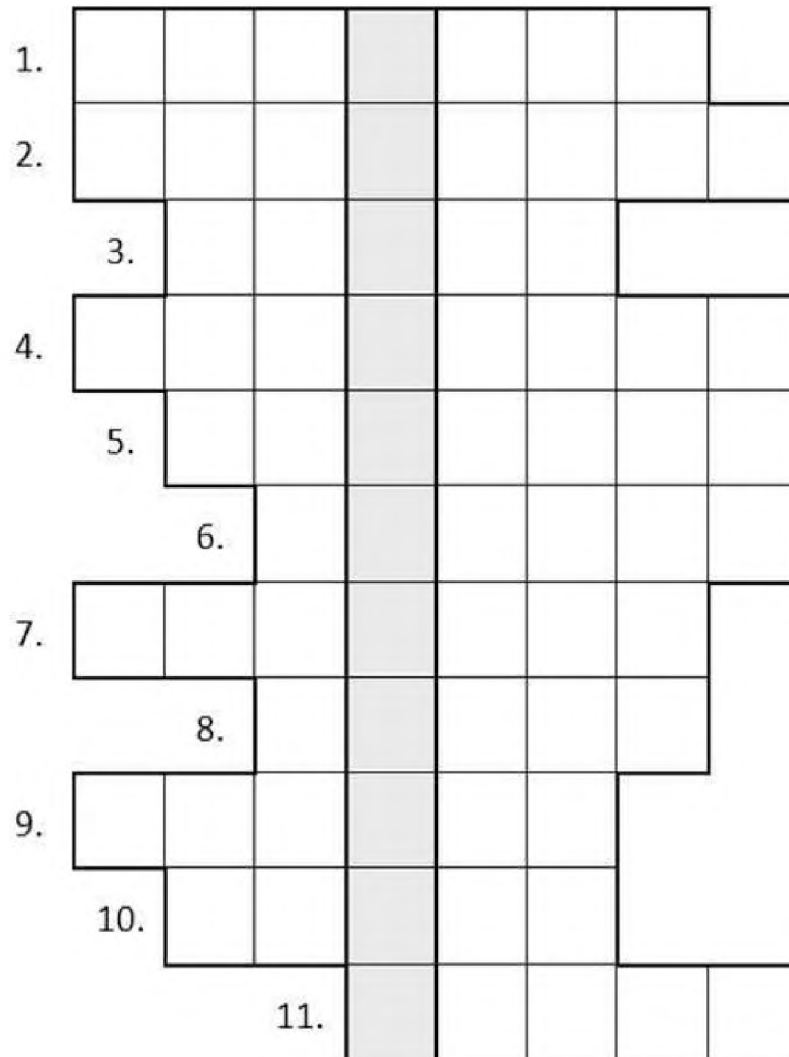
Akit érdekel a bibliodráma és esetleg használná is a szolgálatában, annak mindenképpen azt ajánlom, hogy próbálja ki! Érdekes saját élményt szerezni, mielőtt alkalmazná az ember. Először workshop, műhely formájában vagy akár hosszabb bibliodráma csoportban való részvételt javaslok. Esetleg bibliodráma szemináriumon való részvételt, ami korábban már indult teológusok számára is. A közeljövőben talán újra lesz lehetőség ilyen formában is bibliodramázni a teológus közösséggel!

Thoma László
Gazdagréti Református Egyházközség

Keresztrejtvény teológus módra

Készítettünk nektek egy keresztrejtvényt, de van egy kis különlegessége. A megfejtések görög szavak. A QR-code linkjén küldjétek be helyes megoldásokat és meglepetés várhat rátok.

1. Ezt a cselekvést a Didachében leginkább hideg vízzel támogatják, de ha csak meleg van az is jó.
2. Szabadítás Sg. Gen
3. Van ilyen Danone joghurt
4. Az első görög memoriter, első szava
5. Leggyakrabban használt paradigma ige.
6. A יהוה fordítása az LXX-ben
7. Az édesanyám és az édesapám gyermeke, aki nem én vagyok
8. A πρσειν (aor. ind.) szótári alakja
9. Idő Sg. Gen.
10. A legtökéletesebb szeretet
11. Első Nn. Nom.

IMPRESSZUM:

Protestáns Téka

ISSN 1788-8778

A Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának diákújsága

Felelős Kiadó: Dunamelléki Református Egyházkerület

Felelős szerkesztő: Dr. Zsengellér József dékán

Szerkesztők: Bogyó Zsófia, Mihályiné Zoltán Tímea

Szerkesztőség címe: 1092 Budapest, Ráday u. 28.

Elérhetőség: krehtkszerkesztoseg@gmail.com

Tördelés: Czikó Györgyi

Design: Török László

A Protestáns Téka minden támogatást hálás szível fogad a következő számlaszámra:

10405004-00026927-00000008

Budapest, 2017